

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในวิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยเป็นการสมควรให้มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในวิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าอิสระ

อาศัยอำนาจตามข้อ ๗ วรรคสามแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๘ วรรคแรกแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๑๓๔ วรรคแรกแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ และข้อ ๘ วรรคแรกแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบข้อ ๑๓๔ วรรคแรกแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะบดีจึงให้ออกประกาศไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในวิทยานิพนธ์และรายงานการค้นคว้าอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใช้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“บัณฑิตวิทยาลัย” หมายความว่า บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“คณะ” หมายความว่า รวมถึงสำนักวิชา วิทยาลัย และส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะที่หลักสูตรสังกัด

“คณะกรรมการบริหารคณะ” หมายความว่า รวมถึงคณะกรรมการบริหารสำนักวิชา คณะกรรมการบริหารวิทยาลัย และคณะกรรมการบริหารส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ

“คณบดี” หมายความว่า คณบดีของคณะ สำนักวิชา วิทยาลัยที่หลักสูตรสังกัด และให้หมายความรวมถึงผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะที่หลักสูตรสังกัด

“นิสิต” หมายความว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งที่ศึกษาเต็มเวลาและไม่เต็มเวลาเว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

“อาจารย์ที่ปรึกษา” หมายความว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

“การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์” หมายความว่า การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระ

“การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับได้” หมายความว่า การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับให้ใช้ในวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระในแต่ละศาสตร์ได้ โดยไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับการศึกษา

“การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้” หมายความว่า การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ไม่อาจยอมรับให้ใช้ในวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระในแต่ละศาสตร์ได้ โดยเป็นที่สงสัยว่าอาจเป็นความผิดเกี่ยวกับการศึกษา

ส่วนที่ ๑

แนวปฏิบัติของนิสิต

ข้อ ๔ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระ นิสิตต้องจัดทำด้วยตนเองโดยอาจใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระได้ ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์พึงดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) มิได้นำผลจากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระโดยตรง

(๒) ได้อ่านหรือศึกษาเอกสารต้นฉบับจริงแล้วก่อนนำมาเป็นนำมาสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระ พร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลและการอ้างอิงจากการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์แล้ว

(๓) มีการอ้างอิงอย่างชัดเจนว่าเนื้อหาในวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระได้รับการสนับสนุนจากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ พร้อมทั้งระบุประเภทของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ใช้และวันที่ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ด้วย

(๔) ระบุขอบเขตการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์อย่างชัดเจนไว้ในวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระ

(๕) มิได้นำข้อมูลที่เป็นความลับ ข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลอันมีลิขสิทธิ์ ใส่ลงในระบบปัญญาประดิษฐ์สาธารณะโดยไม่ได้ผ่านกระบวนการอันชอบด้วยกฎหมายก่อน

(๖) ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อวางแผนการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

(๗) ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อจริยธรรมของการวิจัย

(๘) ปฏิบัติตามหลักการและแนวปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ ก่อนการสอบวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ นิสิตต้องกรอกรายละเอียดการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และลงลายมือชื่อรับรองในแบบฟอร์มท้ายประกาศนี้ พร้อมกับให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและส่งมอบให้คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

ส่วนที่ ๒

แนวปฏิบัติของคณะกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ ข้อเสนอวิทยานิพนธ์ หรือโครงร่างการค้นคว้าอิสระ

ข้อ ๖ คณะกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ ข้อเสนอวิทยานิพนธ์ หรือโครงร่างการค้นคว้าอิสระ ควรดำเนินการดังนี้

(๑) ให้คำแนะนำในการกำหนดขอบเขตการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และประเภทของปัญญาประดิษฐ์แก่นิสิตให้มีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

(๒) สอบถามความเข้าใจของนิสิตเกี่ยวกับกรอบการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

(๓) สอบถามแผนการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

ส่วนที่ ๓

แนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อ ๗ ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระ อาจารย์ที่ปรึกษาควรดำเนินการดังนี้

(๑) กำหนดขอบเขตการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และประเภทของปัญญาประดิษฐ์ร่วมกับนิสิตให้เกิดความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

(๒) ให้คำปรึกษาที่จำเป็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

(๓) ตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นระยะโดยการสังเกตรูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาของนิสิตเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับร่างวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระที่นิสิตส่งมาแต่ละครั้ง

(๔) จัดเก็บไฟล์หรือหลักฐานวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระ

(๕) ใช้วิธีการสอบถามด้วยวาจาเกี่ยวกับเนื้อหาของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระเพื่อพิสูจน์ความสามารถและทักษะทางวิชาการที่แท้จริงของนิสิต

(๖) ตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของเนื้อหาของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ และความถูกต้องแท้จริงของแหล่งที่มาในวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระ พร้อมทั้งใช้วิธีการสอบถามด้วยวาจาเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงดังกล่าว

(๗) สอบถามด้วยวาจาเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ของนิสิตซึ่งอาศัยผลจากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพิสูจน์ว่าการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นไปเพื่อสนับสนุนการจัดทำวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระเท่านั้น

(๘) ตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระด้วยเครื่องมือตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์หลากหลายเครื่องมือ อาทิ Grammarly, GPTZero, ZeroGPT, QuillBot, Copyleaks, Scribbr

(๙) ดำเนินการอื่นตามหลักการและแนวปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๘ ก่อนการสอบวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ อาจารย์ที่ปรึกษาพึงตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เบื้องต้นว่าสอดคล้องกับรายละเอียดที่นิสิตกรอกในแบบฟอร์มท้ายประกาศนี้ พร้อมกับลงลายมือชื่อรับรองการตรวจสอบในแบบฟอร์มดังกล่าวด้วย

ข้อ ๙ ในกรณีที่อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพบการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้ อาจารย์ที่ปรึกษาควรเรียกให้นิสิตมาชี้แจงและให้ปรับปรุงแก้ไขให้ปราศจากการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้ เว้นแต่กรณีที่มีเป็นความผิดอย่างชัดแจ้งและกระทบต่อคุณภาพทางวิชาการอย่างร้ายแรง อาจารย์ที่ปรึกษาอาจให้สัญลักษณ์ U ในรายวิชาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระของภาคการศึกษาที่ตรวจพบ และนำเสนอเรื่องให้หลักสูตรดำเนินการพิจารณาลงโทษวินัยนิสิตต่อไป

ส่วนที่ ๔

แนวปฏิบัติของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ

ข้อ ๑๐ ก่อนการสอบวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระควรดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบรายละเอียดที่นิตยกรอกแบบฟอร์มท้ายประกาศนี้ให้ครบถ้วนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาความสมเหตุสมผลของการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ พร้อมทั้งอ่านวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระอย่างละเอียดเพื่อสังเกตความสอดคล้องของรูปแบบการเขียน ความลึกซึ้งของเนื้อหา และความถูกต้องของการอ้างอิง โดยให้ความสนใจต่อสัญญาณที่อาจบ่งชี้ต่อการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้ เช่น ความไม่สอดคล้องของรูปแบบการเขียน การใช้ภาษาที่ซับซ้อนเกินควร หรือการอ้างอิงที่ไม่สามารถตรวจสอบได้

(๒) ตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือรายงานการค้นคว้าอิสระด้วยเครื่องมือตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์หลากหลายเครื่องมือ อาทิ Grammarly, GPTZero, ZeroGPT, QuillBot, Copyleaks, Scribbr

ข้อ ๑๑ ในระหว่างการสอบ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระควรตั้งคำถามและตั้งข้อสังเกตเพื่อทดสอบความเข้าใจอย่างแท้จริงของนิสิต ในประเด็นดังนี้

(๑) ด้านแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัย ให้นิสิตอธิบายเหตุผลในการเลือกใช้กรอบทฤษฎี ข้อจำกัดของกรอบทฤษฎี รายละเอียดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหาที่พบระหว่างการดำเนินงาน และเหตุผลในการเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

(๒) ด้านผลการวิจัยและการวิเคราะห์ ให้นิสิตอธิบายผลการวิจัยที่สำคัญ ความแตกต่างจากสมมติฐานเบื้องต้น การเชื่อมโยงกับบริบทเฉพาะ และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

(๓) ด้านการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สอบถามรายละเอียดการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ตามที่กรอกไว้ในแบบฟอร์มท้ายประกาศนี้ กระบวนการตรวจสอบความถูกต้องของการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และการแยกแยะเนื้อหาส่วนใดที่เป็นการคิดวิเคราะห์ของนิสิตโดยตรง

(๔) ด้านการนำเสนอ สังเกตความมั่นใจ ความคล่องแคล่ว และความสามารถในการอธิบายรายละเอียดของนิสิต รวมทั้งความสอดคล้องระหว่างระดับภาษาในวิทยานิพนธ์ หรือรายงานการค้นคว้าอิสระกับการนำเสนอด้วยวาจา ทั้งนี้ ให้พิจารณาความลึกซึ้ง ความเป็นเจ้าของผลงาน และความเหมาะสมของการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับได้

ข้อ ๑๒ หากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระตรวจพบการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระอาจให้ผลการสอบวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระในระดับ “ไม่ผ่าน” และนำเสนอเรื่องให้หลักสูตรดำเนินการพิจารณาลงโทษวินัยนิสิตต่อไป เว้นแต่เป็นเพียงข้อผิดพลาดเล็กน้อยและไม่กระทบต่อคุณภาพทางวิชาการ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระให้นิสิตปรับปรุงแก้ไขให้ปราศจากการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้กำกับดูแลแล้วจึงจัดสอบวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระขึ้นใหม่อีกครั้ง

ส่วนที่ ๕

การดำเนินการวินัยนิสิต

ข้อ ๑๓ คณบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารคณะอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ประจำคณะโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๗ วรรคสี่แห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๘ วรรคสองแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๑๓๔ วรรคแรกแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ และข้อ ๘ วรรคสองแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบข้อ ๑๓๔ วรรคแรกแห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งนี้ ควรมีรายละเอียดดังตัวอย่างเช่น

- (๑) วิธีการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับได้
- (๒) สัดส่วนการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับได้
- (๓) วิธีการอ้างอิงสำหรับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับได้
- (๔) ตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้
- (๕) วิธีการสังเกตการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้
- (๖) เครื่องมือตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

การกำหนดหลักเกณฑ์ตามวรรคแรก ควรคำนึงถึงหลักการและแนวปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของมหาวิทยาลัย จริยธรรมของการวิจัย อัตลักษณ์ของศาสตร์ประจำคณะหรือหลักสูตร อิทธิพลของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่มีต่อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระในแต่ละหลักสูตร และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ความปรากฏต่อหลักสูตรว่ามีการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่ยอมรับไม่ได้ ให้หลักสูตรเสนอเรื่องต่อให้คณบดีดำเนินการพิจารณาลงโทษวินัยนิตินฐานะเป็นการกระทำความผิดในเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการศึกษาโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๖๑ แห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕

ในกรณีที่มีการประกาศใช้ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการศึกษาแล้ว ให้พิจารณาลงโทษวินัยนิตินิตโดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับนั้นแทน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉติ บวรรัตนรักษ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย